

Divadlo Sluha a sestry Royové

Kristína Royová

(18. august 1860, Stará Turá
– 27. december 1936, Stará Turá)

Mária Royová

(26. november 1858, Stará Turá
– 25. február 1924, Stará Turá)

Pri zrode veľkých vecí neraz býva len letmá myšlienka. A keďže máme nekonečne kreatívneho Otca v nebesiach, sme aj my, Jeho deti, tvorivé bytosti. Celý náš život je pohyb a akcia. Ponúka sa nám množstvo ciest a každý deň sa otvárajú iné dvere. Vykročíme? Vstúpime? Chceme zažiť to nepoznané dobrodružstvo? Takto sa v nás prejavuje životodarná sila nášho Stvoriteľa a rodia sa nápady. Túžime zaujať miesto, rozšíriť stany, splniť poslanie.

Určite si mladí nadšenci v začiatkoch vzniku občianskeho združenia Sluha neuvedomovali, aký vplyv bude mať ich služba na mnohých miestach i pre ďalšie generácie. Dr. Baedeker, významný misionár v Rusku, pôsobiaci na prelome 19. a 20. storočia, vyslal sestry Royové do služby týmito slovami: „Teraz choďte v pokoji a nezabudnite, že každá šlapaj, kam vkročíte, je vaša.“ Tieto prorocké slová sa plnia v podjavorinskom regióne i dnes. Ak chcú byť Kristovi nasledovníci poslušní, budú požehnaní. Ak chcú kráčať v mene Božom, dostanú silu a múdrosť.

Sestry Royové pretavili do každodenného života lásku k Božiemu slovu a Spasiteľovi Pánovi Ježišovi najlepšie, ako vedeli. Ich odkaz stále žije. Občianskemu združeniu Sluha sa podarilo zachrániť poslednú budovu, Domov bielych hláv, ktorú s Božou pomocou a ochotou mnohých pozemských srdíc zriadila Kristína Royová ako 72-ročná. Táto budova je miestom sídla o. z. Sluha a centrom viacerých ušľachtilých aktivít. A s potešením môžeme vydať svedectvo, že už aj ďalšia generácia „sluháčov“ je verná a nesie nehynúci odkaz Božej moci a lásky do dnešného sveta.

Spýtali sme sa niekoľkých mladých ľudí, ktorí stáli pri zrode združenia, ako s odstupom času hodnotia túto mimoriadnu skúsenosť.

1. Ako a kedy si sa prvýkrát stretol/stretla s o. z. Sluha?
2. Pokračovala tvoja spolupráca so združením? Ak áno, ako?
3. A čo dnes? Cca po 10–15 rokoch?

Zuzka Kormošová (37)

1. Prvýkrát som sa stretla so združením pri nacvičovaní divadelnej hry Sluha, kde som účinkovala. Až následne bolo o. z. Sluha založené oficiálne.

3. Dnes o občianskom združení nemám žiadne informácie, keďže na Starú Turú chodievame zriedka. No z minulosti nám predsa len zostalo niečo krásne. Náš vzťah s manželom Ivanom začal ešte pred

Katarína Medňanská (43)

1. O. z. Sluha... keď sa pozriem na tento názov, toto logo, takmer okamžite sa mi pred očami zjaví plagát... Vyrábala ho môj muž Martin a dlho zdobil i našu obývačku... Bol asi vo veľkosti A3, dominovala na ňom mladá dáma s klobúčikom v starodávnych šatách a okrem spomínaného loga na ňom žiaril výrazný nápis – Olga. Bol to plagát k divadelnej hre, ktorú dramaturgicky spracovala podľa novely K. Royovej pani Elena Rumánková. Nebola to však jej prvá dramatizácia poviedky či novely tejto autorky. Už predtým upravila do podoby divadelnej hry poviedku Sluha a ponúkla ju začínajúcim ochotníckym hercom... Príbeh s misijným poslanstvom sa im pozdával. Kto sa však ujme nácviku hry? Na túto úlohu sa podujala pani Janka Feríková a krásna myšlienka postupne naberala konkrétnu podobu, ktorej vyvrcholenie som vnímala v podobe turné s týmto predstavením nielen po Slovensku, ale i v zahraničí, konkrétne vo Vojvodine. Divadelné predstavenie Sluha prinieslo všetkým mnoho požehnaní, výnimočných zážitkov a skúseností. Po skončení turné sa však nikomu nechcelo projekt jednoducho ukončiť. To požehnanie by predsa mohlo pokračovať! A tak vznikol jeden vzácny a dlhodobý projekt s názvom o. z. Sluha.

2. Postupne sa činnosť o. z. Sluha rozrastala – o zapožičiavanie antidekubitných matracov, literárno-dramatický krúžok (dnes fungujúci pod názvom Lastovičky) či predaj „kávy s príbehom“ August Roy, ktorý umožnil podporu konkrétnych ľudí s „ťažkým príbehom“. Všetky tieto aktivity som vnímala zblízka, lebo som bola ich súčasťou, sú ukryté v mojom srdci a spomienky na ne ma naplňujú vďačnosťou – či už je to spoluúčinkovanie v muzikáli, moderovanie akcií alebo čokoľvek iné. V budove Domova bielych hláv sa konalo množstvo

divadlom. Poznáme sa od detstva. Už ako deti na turianskej besiedke sme na fotkách spolu. Dokonca sme stáli vedľa seba aj v kostole pri vystúpeniach.

V manželstve sme 11 rokov, predtým sme 7 rokov spolu chodili. Máme dvoch chlapcov (7 rokov a 1 rok). No a tým, že máme malé deti, je teraz našou prioritou rodina. Na iné aktivity nám čas veľmi nezostáva, keďže v Bratislave nemáme príbuzných, ktorí by nám s deťmi pomohli. Musím povedať, že na obdobie so Sluhom radi spomíname. Bol to príjemný čas, strávený so super ľuďmi. Aj keď bývame už inde, pre nás je domovom stále Stará Turá a vždy radi uvidíme každého jedného „sluhu“ alebo ľudí z turianskeho zboru.

Ivan Kormoš (38)

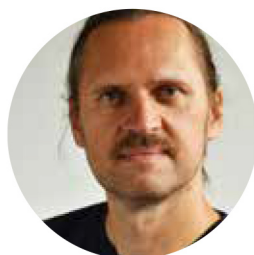
Manželka už povedala všetko podstatné. Dodám len to, že som bol tiež hneď pri vzniku, pri vymýšľaní loga, webovej stránky a bol som aktívny aj pri účinkovaní v divadelných hrách ako herec, aj ako dobrovoľník. A tiež som za tieto skúsenosti vďačný.

Daniela Stuchlá (36)

1. Pánu Bohu veľmi vďačím za to, že som manželov Feríkovcov a aj niektorých súčasných členov a podporovateľov o. z. Sluha spoznala ešte pred založením združenia.

2. Bola som súčasťou predovšetkým v rámci divadelných aktivít. Neskôr sme spolupracovali iba príležitostne, ale vždy ma so združením viazala ochota, ústretovosť a spolupatričnosť voči tým, ktorí potrebovali našu pomoc v rôznych oblastiach – finančnej, zdravotnej či vzdelávacej. Kedykoľvek som sa na o. z. Sluha obrátila s prosbou o pomoc a podporu v spolupráci, stretla som sa s prijatím a ochotou pomôcť.

3. Náš syn Šimonko si veľmi obľúbil malý spevokol, ktorý vedie Janka Feríková a teší sa z každého nácviku a vystúpenia muzikálu. Manžel Tomáš zase s radosťou finančne podporuje združenie, pretože vníma, a ja spolu s ním, že Sluha túži so všetkými svojimi aktivitami kráčať po stopách sestier Royových, ktoré šírili svetlo Božej lásky v rôznych podobách a využívali všetky dary a možnosti na to, aby z Božej milosti mohlo čím viac ľudí osobne spoznať Spasiteľa a Pána Ježiša Krista.

Martin Medňanský (44)

1. S o. z. Sluha som sa stretol asi na jeho úplných začiatkoch. Tie boli veľmi intenzívne, spolupráca prebiehala najmä cez Divadlo Sluha, z mojej strany hlavne fotografovanie vystúpení.

požehnaných aktivít a programov, za ktoré som vďačná: besedy, stretnutia Klubu detskej misie či Misie na Níle, premietanie filmov, manželské večery, modlitby za mesto, umelecké stretnutie (v spolupráci so ZŠ a ZUŠ), výtvarné kurzy a mnoho ďalších – ja spomínam len tie, ktorých som bola súčasťou. Som nesmierne vďačná, že som tu v lete mohla organizovať kurz slovenského jazyka pre Ukrajincov, ktorí žijú v našom meste. Tiež pravidelne so žiakmi navštevujem múzeum sestier Royových a rozprávame si ich životný príbeh. Čo dodať? Nielen akcie, aktivity, pomoc iným, ale tiež priateľstvá, spoločné zážitky, spoločenstvo... Som vďačná Pánu Bohu za všetko požehnanie, ktoré nám tento projekt prináša.

Branislav Sadloň (40)

1. Ešte ako študent som dostal od pani Rumánkovej knižku „Sluha“. Bol to jej prepis rovnomennej novely do scenára, teda replík jednotlivých postáv. Zároveň tento scenár dostala Janka Feríková. Dodnes nechápem, prečo si pani Rumánková vybrala práve nás dvoch. Jednoducho som Janke zavolať, dohodli sme sa na stretnutí, kde sme sa prvýkrát videli a zoznámili a tam niekde sa to začalo. Dali sme dokopy mladých ľudí z cirkví bratskej, evanjelickej a rímskokatolíckej zo Starej Turej a tak akosi spoločne sme sa nadchli myšlienkou oživiť v meste odkaz sestier Royových formou divadelného predstavenia jedného z jej diel. Nabralo to nečakané obrátky – najskôr nácviky, skúšky, neskôr premiéra a niekoľko desiatok repríz po Slovensku, Čechách a Srbsku. Nedá mi nebyť osobný a nespomenúť, že s mojou manželkou Majkou nám k bližšiemu spoznaniu sa dopomohli práve divadelné výjazdy, ktoré boli často na celý víkend, takže sme mali na seba popri povinnostiach s kulisami a moderovaním dostatok času.

3. Ak dobre počítam, tak to bude onedlho 20 rokov, odkedy to všetko začalo. To som bol fakt mladý a mal veľa vlasov.

Dnes som hrdým otcom druhej generácie „sluháčov“. Naša dcéra Hanka spieva v spevokole Lastovičky, ktorý vedie Janka Feríková. Keď cestujem s Lastovičkami a pomáhám s rozkladáním či obsluhou techniky, často si spomeniem na časy, keď som s divadlom pred 20-timi rokmi chodil ako kulisár.

Veronika Jurčová (36)

1. Pri nacvičovaní prvej hry Sluha sa zistilo, že celkom dôležité miesto v procese celej dramaturgie majú aj kulisári a dokonca

šepkár. A tak som dostala úlohu šepkárky. Ani som ju veľmi nevyužila, lebo všetci herci boli veľmi šikovní, a keď sa aj zamotali, vedeli sa vynájsť. No aj „moja rola“ si vyžadovala sústredenie, predsa len som musela pozorne sledovať celé predstavenie a každý dialóg.

Iná bola zase práca kulisárov. Zhostili sme sa jej spolu s mojimi dvoma mladšími sestrami. Niečo bolo treba namaľovať, vyrobiť, rozmiestniť, medzi dejstvami presúvať a po predstavení podľa zoznamu zase všetko zbalit, aby boli kulisy pripravené na ďalšie vystúpenie. Bolo to zaujímavé a bavilo ma to, samozrejme, pomáhali nám aj mnohí ďalší. Pri ďalšej hre Olga som už nebola, lebo som začala študovať v Prešove. Tam som počas tretieho ročníka na vysokej škole spoznala Samuela, po roku sme sa zobrali a po promóciách sa presťahovali do Starej Turej.

3. V súčasnosti práve manžel Samuel spolupracuje so združením. Našou túžbou bolo a aj je pozývať kresťanov so zaujímavými životnými príbehmi na besedy pripravované pre ľudí mimo cirkvi, aby sa ich nenútenou formou dotklo evanjelium. Potom sme niekoľko rokov pravidelne pripravovali ekumenické modlitebné stretnutia za naše mesto a okolie. V roku 2013 sa podarilo otvoriť múzeum sestier Royových a to sa Samuelovi zapáčilo. Má rád históriu, zbiera staré príbehy a je vyštudovaný archivar. V poslednej dobe dobrovoľne pomáha v združení a snaží sa sumarizovať cenné spisy a predmety v archíve. Všetko toto vníma ako službu a Božie vedenie, že treba šíriť zvest o Bohu všade a rôznym spôsobom.

Pavol Trúsik (39)

1. So združením SLUHA (vtedy ešte budúci) som sa prvýkrát stretol ako mládežník. Bolo to v roku 2006, keď sa začalo formovať Divadlo Sluha. Naši ochotníci potrebovali obsadiť ešte jednu dôležitú postavu v príbehu o sluhovi. Výzvu som teda prijal. Z nácviku jediného predstavenia nakoniec vznikol dlhodobý pôsobiaci divadelný súbor a na jeho pôde aj združenie s oveľa širším záberom v rámci sociálnej, duchovnej a kultúrno-osvetovej činnosti.

2. Na zakladajúcom valnom zhromaždení som bol zvolený za predsedu združenia a túto funkciu doposiaľ vykonávam. Mojou parketou sa stala najmä múzejná činnosť, ale tiež som mal možnosť napríklad zdramatizovať rozprávku *Ako prišli lastovičky domov*. Spojením tejto dramaturgie a duchovných piesní vznikol krásny muzikál, s ktorým náš detský spevokol vystupuje už mnoho rokov.

3. Aj dnes sa venujem múzejnej činnosti. Z Múzea sestier Royových, ktoré sme založili v Domove bielych hláv, som odišiel a dnes pôsobím pod značkou Slovenského národného múzea. O sestriach Royových však stále chodím prednášať, publikujem a sprevádzam. Združeniu sa však nestíham venovať tak, ako by bolo potrebné, a tak čakám na svojho nástupcu, ktorý mu bude môcť obetovať viac času a energie. ●

Občianske združenie Sluha pôsobí v Starej Turej už 17 rokov.

Členovia združenia pochádzajú z rôznych kresťanských denominácií, no združenie je otvorené všetkým ľuďom. Ochotnícky súbor začal fungovať v roku 2005 s vyhladkou jediného predstavenia 5. mája 2006 na konferencii o Kristíne Royovej v Starej Turej. Prvé predstavenia sa odohrali na jar 2006, následne vzniklo Divadlo Sluha a na turné vo Vojvodine v auguste 2006 aj rozhodnutie založiť o. z. Sluha. To vzniklo 3. 11. 2006 a riadne začalo fungovať od 13. 1. 2007, kedy sa konalo prvé valné zhromaždenie.

Združenie nemá vymedzené miesto svojho pôsobenia, ale prirodzene je ním územie zahraničných Slovákov a Slovensko, najmä podjavorinský región a mesto Stará Turá.

Kalendár výročí

- **10. výročie otvorenia múzea sestier Royových**
16. novembra 2013 sa uskutočnila slávnosť otvorenia Expozičnej miestnosti života a diela sestier Royových, ktorá je výsledkom práce viacerých pedagógov a historikov. O jedinečné vizuálne uchopenie expozície sa postarala grafička Svetlana Čičelová spolu s dizajnérkou Evou Horváthovou. Objímajúce steny múzea majú pomôcť návštevníkovi vytvoriť si predstavu dôležitej spätosti minulosti s budúcnosťou. Práve na základe motivujúcich udalostí z dôb minulých chceme inšpirovať ľudí k tvorivej umeleckej, sociálnej či duchovnej činnosti a aktívnym postojom voči problémom v súčasnej spoločnosti.
- **90. výročie zriadenia Domova bielych hláv**
Domov bielych hláv bol slávnostne otvorený 1. mája 1933. Budova sa tak zaradila medzi sociálne ústavy, ktoré v Starej Turej vďaka Royovej fungovali už skôr. Domov bielych hláv je v súčasnosti jedinou zachovanou stavbou onoho zlatého štvoruholníka staroturianskej charity a ekumenizmu, kde patrila ešte Chalúпка, ako i Nemocnica a Útulňa. Samotná spisovateľka tu strávila posledné roky svojho života.
V roku 2010 otvorila Reformata združeniu dvere Domova bielych hláv. Vzájomnou spolupracou a príspevom nezištnej pomoci mnohých dobrovoľníkov boli zrekonštruované priestory vrchného poschodia. Ich slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 19. februára 2011 na valnom zhromaždení o. z. Sluha.
- **13. augusta 2011 tu prebehla konferencia s názvom Nový začiatok sociálnej práce v Domove bielych hláv.**
- **120. výročie vydania novely Sluha**
- **130. výročie vydania novely Bez Boha na svete**

Pripravila Iveta Topolčanyová
foto: Martin Medňanský